

Dendrobium aphyllum (Roxb.) C.E.C.Fisch 1928

Trong số những cây *Dendrobium* mà chúng ta thường gọi là lan Hạc Vĩ có tới 3 tên khoa học: *Dendrobium aphyllum* hay *Den. pierardii* hay *Dendrobium cucullatum*.

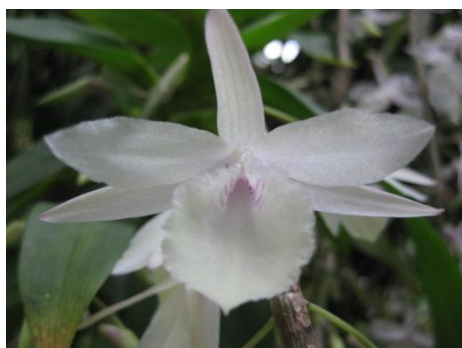
Cả 3 cây này thường mọc ở các nước Á Châu từ Assam, Bangladesh, Himalaya cho đến Thái lan, Lào, Việt Nam và các nước như Malaysia, Java, Sumatra và Australia và có những tên gọi như sau:

Callista aphylla Kuntze 1891; *Cymbidium aphyllum* (Roxb.) Sw. 1799; *Dendrobium aphyllum* var *cucullatum* [R. Br.] Sarkar 1984; *Dendrobium aphyllum* var. *katakianum* I.Barua 2001; *Dendrobium cucullatum* R. Brown 1822; *Dendrobium madrasense* A.D.Hawkes 1963; *Dendrobium oxyphyllum* Gagnep. 1950; *Dendrobium pierardii* Roxb. 1822; *Dendrobium pierardii* var *cucullatum* [R. Br.] J.D. Hook 1890; *Epidendrum aphyllum* (Roxb.) Poir. 1810; *Pierardia bicolor* (Roxb. ex Hook.) Raf. 1836.

Ngoài ra theo The Plant List, cây *Dendrobium macrostachyum* do Lindl (*Gen. Sp. Orchid. Pl. 78 1830*) cũng chỉ là đồng danh của cây *Den. aphyllum* mà thôi.

Những cây này màu sắc và thân lá tuy có khác nhưng cấu trúc của hoa đều giống y như nhau:

Den. aphyllum

Hà khắc Hiều

Den. pierardii

www.alba-orchids.jp

tana0013.fc2web.com

Den. cucullatum

ricardogupi.blogspot.com

forum.theorchidsource.com

Dendrobium macrostachyum

orchidalchemy.com

orchid.unibas.ch

Thoạt tiên những cây lan này được William Roxburgh tìm ra tại nam Ấn độ và mô tả trong cuốn *Plants of the Coast of Coromandel* vào năm 1795. Năm 1821 Robert Brown đặt tên cây này là *Den. cucullatum*. Sau đó Sir William Hooker trình bày lại với hình vẽ với tên *Den. pierardii* vào năm 1822 và tên này được thông dụng suốt thế kỷ thứ 19 và 20. Đến năm 1985, Gunnar Seidenfaden một khoa học gia danh tiếng người Đan Mạch xem xét lại cấu trúc của các bông hoa và xác nhận tên *Den. aphyllum* do William Roxburgh và C.E.C. Fisch nghiên cứu lại vào năm 1928 là đúng hơn cả.

Vấn đề này hơi phức tạp, có thể làm cho những người mới chơi lan bối rối không biết gọi tên nào mới là đúng. Nhớ được cái tên La tinh đã khó mà lại biết rõ ngọn nguồn, lại càng khó hơn. Thông thường người ta phân biệt cây lan về màu sắc, hình dáng, kích thước của hoa hay thân lá, nhưng mấy ai biết rõ sự khác biệt về cấu trúc của bông hoa này với bông hoa khác ra sao, ngoại trừ những chuyên gia có đủ mẫu vật trong tay. Trường hợp của những cây *Den. aphyllum*, chúng ta nên phân biệt như sau: *Den. aphyllum* var. *pierardii*, *Den. aphyllum* var. *cucullatum* và *Den. aphyllum* var. *macrostachyum*.

Kể ra mấy ông khoa học gia cũng lôi thôi rắc rối, nếu cây khác nhau về thân lá, màu hoa hình dáng thì cứ đặt cho mỗi cây một tên: *Dendrobium aphyllum*, *Den. pierardii*, *Dendrobium cucullatum*, *Dendrobium macrostachyum* như vậy có dân dị hơn không.

Là những người chơi lan tài tử, chúng ta nhớ được hết càng tốt còn không cũng chẳng sao, miễn là đừng nhầm lan hài với lan hồ điệp hay *Cattleya* với *Cymbidium* là được rồi.

Bùi bảo Lộc